

№ 123/516

«11» 11 2021

Відділення історії, філософії та права

Копія: Голові Українського інституту
національної пам'яті
Дробовичу А.Е.

На контрольні картки: 2297 від 01.11.2021; 2298 від 01.11.2021; Запит
Секретаріату КМУ, Лист В.Федорчука №34726/0/2-21

Шановний Антоне Едуардовичу

На Ваш лист №7902 від 01.11.21 р. стосовно надання наукової оцінки методології та результатам комплексної судової історико-криміналістичної експертизи щодо Голодомору-геноциду 1932—1933 рр., опублікованій у виданні «Геноцид українців 1932—1933 за матеріалами досудових розслідувань» (автори-упорядники О. Петришин, М. Герасименко, О. Стасюк; К.: Видавництво Марка Мельника, 2021):

На жаль, завантажити копії згаданої праці через невідповідність посилання не вдалося. Водночас обсяг матеріалів (понад пів тисячі сторінок) та їхня тематико-проблемна розмаїтість не дають можливості обмежитися побіжним розглядом. Власне, доцільно ставити питання про системне, глибоке, уважне вивчення матеріалів видання, яке потребуватиме часу та залучення провідних фахівців експертного рівня, для прикметного аналізу методологічних підходів упорядників та їхньої відповідності науковим практикам.

Проте вже нині варто наголосити, що сучасний стан вивчення проблематики Голодомору та введена до наукового обігу джерельна база не дають підстави для висновків, які виносяться у суспільний та науковий дискурс авторами Експертизи. Не роблять їх неспростовними і підписи членів експертної комісії, з яких лише двоє є визнаними фахівцями з проблематики (і, до речі, також не суголосні у своїх концепціях та методах дослідження).

Підрахунки стосовно демографічних втрат України внаслідок Голодомору, що обстоюють автори Експертизи, суперечать відомим, багатократно перевіреним, таким, що пройшли експертизу світового наукового середовища, результатам фахових дослідників з проблеми і через те не можуть бути рекомендованими до застосування в законодавчій

практиці. Втрати України внаслідок Голодомору—геноциду вимагають свого подальшого дослідження, а не нормативного «призначення».

З огляду на сучасний стан наукового знання з проблем Голодомору та вагомості його політичної складової слід зауважити, що згадані Вами матеріали вимагають комплексного, предметного вивчення, джерелознавчої критики, та експертизи не лише самого видання, а й дотичних матеріалів з метою умотивованості висновків стосовно дотримання/чи ні дослідницьких процедур авторами-упорядниками документу та ініціаторами законодавчої ініціативи.

Вважаємо, що найбільш виваженим рішенням у даному випадку стане створення представницької експертної комісії з провідних фахівців у сфері дослідження голодоморних практик більшовицького тоталітарного режиму не лише з Інституту історії України НАНУ, а й решти профільних академічних інституцій (зокрема Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. Птухи, Інституту держави і права ім. В. Корецького та ін.).

Як засвідчує зміст листування щодо імплементації висновків зазначеної вище експертизи та звернення Міжнародної асоціації дослідників Голодомору—геноциду з цього приводу, постановка питання про утворення такого органу є назрілою і відповідатиме стратегічним завданням зміцнення Української держави.

Заступник директора Інституту історії
України НАН України
член-кореспондент НАН України

О.П.РЕСЕНТ